

NOORTEVALDKONNA TÖÖTAJASKONNA KVALIFIKATSIOONINÕUETE TÖÖRÜHM

XI TÖÖRÜHMA KOHTUMINE

05. Juuni 2025

Osalejad: Airi Park, Meeli Pärna, Birgit Villum, Katrin Markii, Indrek Visnapuu, Joanna Kurvits, Petrik Saks, Helene Kristine Viita, Birgit Lukk

Kokkuvõtte koostasid Joanna Kurvits ja Petrik Saks DD StratLabist.

VAHEPEALSED ARENGUD JA UUDISED

Airi Park (HTM) teavitas, et minister oli käinud Riigikogus vastamas küsimustele kvalifikatsiooninõuete teemal. Ministri sõnul ei olda pikaajase plaani puhul kõrghariduse nõude vastu, kuid seda ei peeta esmajärjekorras realistlikuks lahenduseks. Töörühma ettepanekud on sõnastatud, ent millisel kujul need jõuavad seadusesse, sõltub edasistest seadusloome protsessist.

- **Regina Suik (HUV)** rõhutas, et kuna koalitsioonileppes sai sõnastatud vaid noorsootöötajale ja huvihariduse õpetajale seatavad nõuded, siis tuleb edaspidistes aruteludes otsustajatele selgitada valdkonna mitmekesisust ja profiilide rohkust. Ei saa piirduda vaid mõne üksiku profiili määratlemisega, kuna noortevaldkond hõlmab erinevaid rolle ja töövorme. Töörühma ettepanekud võtavad arvesse tervikut.
- **Katrin Markii (ELVL)** lisas, et töörühma ettepanekute dokumenti saab kasutada viitena huvikaitsetöös, kui see on lõppversioonina vormistatud ja kättesaadav.

DOKUMENDI ÜLEVAATUS

Joanna ja Petrik (DD) viisid muudatused sisse dokumendis ja töörühm vaatas koos nüüd muudatused üle.

Lisaks muudele tehnilistele täpsustustele arutati koos, millised on töörühma soovitusel tulevikus uuringute tegemiseks, mis toetaksid valdkonna ja kvalifikatsiooninõuete süsteemi edasiseks arendust.

Töörühma soovituslikud uurimisteemad on järgmised:

- **Kvalifitseeritud töötajate mõju analüüs** – uurida kvalifikatsiooninõuete rakendumise mõju noortevaldkonna töötajatele, noortele, haridussüsteemile ja teenuste kättesaadavusele. Võrdluseks kasutada olukorda enne ja pärast nõuete kehtestamist.
- **Pedagoogiliste kompetentside analüüs kutsestandardites** – Viia läbi süvaanalüüs pedagoogilisi kompetentse sisaldavate kutsestandardite kohta ning teha vajadusel ettepanekuid nende ajakohastamiseks ja täiendamiseks.
- **Eesti keele oskuse kaardistamine noortevaldkonna töötajate seas** – Koguda lähteandmeid, mis võimaldaks seada realistlikke keelenõudeid ja kavandada vastavaid tugimeetmeid.
- **Noortevaldkonna töötajate töö mõju ja väärtus** – Uurida noortevaldkonna töötajate töö mõju ühiskonnale ja sidusvaldkondadele laiemalt.
- **Ennetustöö roll ja väärtus** – Analüüsida noortevaldkonnas tehtud ennetustöö tähtsust ja mõju noorte arengule ning ühiskonnale.
- **Noorsootöö ja huvihariduse mõju noore arengule** – Uurida noorsootöö ja huvihariduse mõju noorte individuaalsele arengule, sh sotsiaalsete ja üldpädevuste kujunemisele.
- **Täienduskoolituse kvaliteet** – Hinnata ja analüüsida noortevaldkonna täienduskoolituste kvaliteeti ning vastavust valdkonna vajadustele.
- **Formaalse ja mitteformaalse õppe lõimimine** – Uurida formaalse ja mitteformaalse õppe lõimumise võimalusi noorsootöös ja õpetajate kompetentside arendamisel, tuvastamaks ühiseid õppimisvaldkondi ja võimalusi ühisteks õpitegevusteks.
- **Mitteformaalse õppe roll üldpädevuste kujunemisel** – Selgitada mitteformaalse õppe mõju noorte üldpädevuste (nt kriitiline mõtlemine, koostööoskus) omandamisele.

ETTEPANEKUTE TÄPSUSTUSED

Noorsootöötajad

Töörühma ühise arutelu tulemusena jäi lõppdokumenti põhimõte, et noorsootöötaja kvalifikatsiooninõue on noorsootöötaja kutse (tase täpsustamata) ning kõrgharidus, kuna see peegeldab valdkonna soove kõrgematele standarditele.

Arutati ohukohta, kus kvalifikatsioonile mittevastav kandidaat saaks asuda tähtajalise lepinguga tööle põhihariduse baasil. Seda ei tohi töörühma hinnangul lubada. Keskharidus peab olema noortevaldkonnas töötamise **baastingimus**, mis peab olema omandatud enne tööle asumist. **Keskhariduse omandamine töö tegemise käigus ei ole lubatud**. Hilisemaks seadusloome protsessi sisendiks jõuti selguse mõistes lahenduseni, et tähtajalise töölepingu alusel töötavad isikud peavad tööle asumise hetkel vastama kõigile kehtestatud eeldusnõuetele, sealhulgas keskhariduse nõudele.

Noorsootöötaja profiil

Projektipõhise noorsootöötaja puhul tuli arutelu alla laagrijuhataja kutse (osakutse 6) kohustuslikkus, mida seniste kohtumiste käigus ei ole arutatud. Täpsustati, et laagrijuhataja peab ka kvalifikatsiooninõuete rakendumisel omama osakutset tasemel 6. See nõue on oluline tagamaks noortele turvalise ja professionaalse keskkonna laagritööks. Seega laagrite puhul peaks rakenduma ka edaspidi hetkel kehtivad nõuded.

Töörühm jäi arutama, kuidas ettepanekus erisust laagrikasvataja- ja juhataja vahel välja tuua.

- **Airi (HTM)** tegi võimaliku ettepaneku eristada kahte laagriprofiili: üks, mis puudutab otse noortega töötamist, ja teine, mis on seotud juhtimisrolliga (laagrijuhataja).
- **Kadi (EANK)** leidis, et konkreetsete kutsetasemetega (nt tase 5 või 6) nimetamine võib seadusloomes tulevikus tekitada piiranguid ja soovitas vältida tasemetega täpsustamist dokumentides.
- **Joanna (DD)** võttis arutelu kokku, et töörühm on ühel meelel ja laagrit ilma laagrijuhatajata ei tohiks korraldada. Laagrijuhataja rolli ja sellega seotud nõuded tuuakse ettepanekus selgemalt esile sobivas vormis pärast töörühma kohtumist.

Noorsootöö juhtimine ja korraldamine muu põhitegevusega asutuses

Arutati olukordi, kus noorsootööd viiakse ellu muude põhitegevusega asutuste (nt kultuuriasutused, kool-lasteaed ühendasutused) struktuuris.

- **Katrin (ELVL)** tõi näiteks koolide ja lasteaedade ühendatud juhtimise, kus direktoril ei pruugi olla võimalik ega vajalik omada haridust nii üldhariduskooli kui ka lasteaia juhtimises. Sellisel juhul vastutab tööandja vajalike pädevuste olemasolu eest. Sarnaselt saaks lähtuda noorsootöösasutuste juhtide puhul.
- **Reet (Harno)** rõhutas, et kui asutuses toimub noorsootöö püsivalt ja eesmärgistatult, peab olema määratud isik, kes vastutab noorsootöö korralduse eest ning kellel on vastav kvalifikatsioon. Alternatiivina võib kaaluda juhi profiili kitsendamist, et määratleda konkreetsemalt, millised juhtimisrollid kvalifikatsiooninõuetele alluvad.
- **Joanna (DD)** tõstas võimaluse eemaldada definitsioonist vastutus noorsootöö arengu eest, kui see ei ole ametikoha sisuline põhiroll. Airi Park lisas, et ühendseaduse kontekstis on võimalik definitsiooni piisavalt täpsustada, et vältida näiteks Harno direktorile sarnaste rollide määratlemist noorsootöösasutuse juhina.
- Kokkuvõttena lepidi, et **kui noorsootöö korraldamise juhtimine on töötaja põhitöö, siis rakenduvad kvalifikatsiooninõuded**. Kui nõudes nimetatul kujul rolli asutuses ei ole määratud, ei teki ka vastavat kohustust antud roll määrata. Sellisel juhul vastutab tööandja, et noorsootöö korraldamise ja arendamise pädevused on asutuses/omavalitsuses olemas. Pärast kohtumist täpsustavad **Airi (HTM)** ja **Joanna (DD)** üle täpsema sõnastuse.

Noorsootöötaja ametinimetus

Kadi (EANK) tõi välja, et nende sisendikogumise käigus tuli ilmsiks 15 erinevat noorsootöötajaga seotud ametinimetust. Arutati võimalust seda selgitada üleminekuperioodil juhendmaterjalides või selgitavates dokumentides, et luua selgust, kellele nõuded kehtiksid ja toetada kvalifikatsiooninõuete rakendamisega üleminekut ka ühetaolisele ametnimetusele.

Treenerite kvalifikatsiooninõuded

Toimus eraldi kohtumine, kus osalesid huvihariduse ja spordivaldkonna esindajad. Arutelu fookus keskendus olukorrale, kus huvikooli treeneritele võib rakenduda huvihariduse õpetaja taseme 5 nõue, samas kui treenerikutse kehtiv tase on tihti tase 3. See tekitab ebakõla, kuna paljud treenerid, sh spordikoolide töötajad, tegutsevad spordiklubide alt.

Kohtumise tulemusena jõuti kokkuleppeni, et kvalifikatsiooninõuded sõltuvad töö iseloomust, mitte asutuse tüübist. Seega, treenerile rakenduvad treenerikutse tase 3 nõuded sõltumata sellest, kas ta töötab huvikoolis või spordiklubis.

Töörühma kohtumisel arutati ka treeneritele kehtivaid laagrikasvataja (ehk projektipõhise noorsootöötaja) nõuete laiendamist. Töörühma ettepanek on, et treenerid peavad omama vastavaid pädevusi, mis on kirjeldatud noorsootöötaja osakutses. Juhul, kui need pädevused on osaks treeneri tase 3 kutsestandardist, siis eraldi noorsootöötaja osakutset taotlema ei pea.

KINNITAMINE

Töörühm kinnitas ettepanekute dokumendi, võttes arvesse, et pärast kohtumist on võimalik tagasisidestada projektipõhiste noorsootöötajate ning noorsootööasutuste juhtidele kehtestatud nõuete täpset sõnastust.

EDASISED TEGEVUSED JA PLAANID

- Töörühma ettepanekute dokument on plaanis avaldada HTM veebilehel juuli alguses.
- Täiendavalt planeeritakse arvamuskirje või muus formaadis info/uudise avaldamist ajavahemikus august–september.
- **Dokument esitatakse HTM juhtkonnale ja ministrile**, samuti kasutatakse seda aluseks valdkonna ühendseaduse väljatöötamiskavatsuse (VTK) koostamisel. VTK valmimise

tähtaeg on seatud 2025. aasta lõpuks. Katusorganisatsioonidel on võimalus osaleda tagasisidestamisprotsessis.

- Dokumenti kasutatakse ka pedagoogiliste kompetentside arendamise koolituste kavandamisel. Vastavad koolitused luuakse koostöös ülikoolidega ja HANO TEK'i osana, kasutades ESF rahastust.
- **Kommunikatsioonistrateegia elluviimisel** on ka oluline, et esindusorganisatsioonid oleksid aktiivselt kaasatud ning täidaksid ka huvikaitserolli. Perioodil august–september julgutas **Airi (HTM)** organisatsioone levitama teavet ja tõstma teadlikkust kvalifikatsiooninõuete teemal.
- **Reet Kost** tõstatas võimaluse, et soovituslik rakendamine võiks alata 2026. aastast, eeldusel, et E+ ja ESK raames seatavad nõuded ning Harno koolitused toetavad selleks vajalikke samme.

Lepiti kokku, et töörühma nimel esitatakse ettepanek kohtuda ministriga, et arutada ettepanekute sisu ja edasist rakendust. Kohtumispalve koostamise võtab enda peale **Regina Suik (HUVE)**.